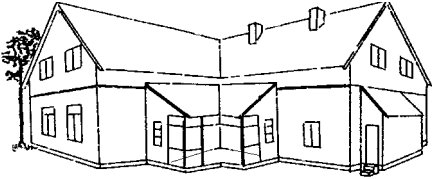

Roven velforening, Postboks 5, 1901 Fetsund

Roven - Posten

Roven Vel stiftet 26.11.1953

Opplag 570

www.rovenvel.net

Brenner du for Svingen stasjon?

Søker etter en eller to ildsjeler som brenner for at Svingen stasjon skal bestå. Arbeidet består i å representere Roven velforening i arbeidet rundt Svingens framtid. Det er gjort en del arbeid, men vi trenger noen som kan videreføre dette arbeidet en tid framover. Vi samarbeider med de andre velforeningene i Fet. Flott hvis akkurat du kunne tenke deg å bidra, kontakt Janne Dalberg: jd@norpal.no eller tlf. 952 51 888.

Ellers er det lite nytt å fortelle om Svingen. Den står ikke i umiddelbar fare for å bli lagt ned. Men Jernbanetilsynets krav om lengre perrong er vanskelig å få til fordi stasjonen ligger i en sving! Hva NSB og Jernbaneverket vil gjøre med dette er ikke lett å vite. Sikkerheten for passasjerene er jo viktig, og det at folk må gå av toget utafør perrongen er ikke bra. Det hjelper vel lite å si at sånn har det alltid vært. Stasjonen har vært stengt et par uker i november på grunn av at deler av perrongen skulle fornyes. Den tålte vel ikke vekten av alle de nye reisende!

Forbrytelse og straff og Galgetangen!

Å havne i gapestokken var nok verre før enn nå. Nå brukes begrepet bare i overført betydning, men i de gode gamle dager sto gapestokken vanligvis på kjørkebakken. Da var det å tre hue og kanskje armer inn så du blei fastpent, enten gapestokken var av tre hvor det var ett høl til hue og to til hendene eller det var en klave eller kjetting du fikk rundt halsen. Så sto du der i beste kjørketida til spott og spø, bokstavelig talt. Hadde du gjort noe riktig gærent så kunne du få kakstrykning i tillegg, det var rett og slett stryk eller juling og pisking. Folk hånte og spytta på deg, og kanskje daska deg litt i fjeset. Gapestokken blei siste gang brukt i Moss i 1840 og blei avskaffa med lov i 1848.

Gapestokk blei ofte brukt til mindre overtredelser som banning, blasfemisk tale, usømmelig oppførsel og annet småtteri som i dag ikke vil få andre reaksjoner enn kanskje noen skrå blikk fra velmenende naboer. Ugifte mødre kunne bli idømt gapestokk, men de fikk som oftest strengere straffer. I gamle dager var det strengt forbudt å både få unger uten å være gift og å ha forhold (leiemål) uten å være gift. Dette var det som oftest strenge straffer for! Og da mener jeg virkelig strenge!

På internett finnes mye rart. Riksarkivet har nå digitalisert store mengder med gamle tingbøker fra 1600-tallet. De er nesten heilt umulige å lese, men er artige likevel, se på www.arkivverket.no. Det var kranling om eiendomsgrenser og arv da som nå, det var ektepar som fikk den første ungen for tidlig og det var drap, slagsmål og usedeligheter. På Ramstad må det på slutten av 1600-tallet ha vært ganske utrivelig. I 1670 blei Halvor Ramstad stevna for å ha slått Knut Ramstads kone, Berte. Året før hadde Berte blitt

dømt for å ha slått søstera si, ho Marte, to slag i panna. Berte blei tidlig enke og dreiv gården i mange år sammen med nest eldste sønn. Gulbrand het han og var vel ikke helt god. I følge bygdeboka gikk de to dårlig i lag. I 1676 stevna presten Gulbrand for "atskillig forargelse og utilbørlige forhold mot mora si", - som det står referert. Gulbrand slo mora, som igjen satte sin lit til Gud. Noen år seinere var det bråk og leven på en av de andre Ramstad-gårdar hvor ekteparet som dreiv gården blei stevna av den samme presten for "uforlige levned". De skulle straffes for både uskikkelighet og brutt ekteskap. Vi får tru det er fredeligere på Ramstad nå!

Vi må huske at det å skille seg var nesten en umulighet, men det hendte nok at en av ektefellene bare dro sin vei. Det hadde en Olle Hansen gjort, han burde likevel ikke ha gifta seg opp igjen. 5. juli i 1692 står det referert følgende fra tinget her i Fet: "Olle Hansen stevnet for at han skal ha en egtehustru ennu i live, Marte Knudsdatter i Eidsberg sogn. For 12 aar siden giftet han seg her med en annen kvinde, Berte Olsdatter og har 2 barn. Møtte ikke (på tinget), har for to dager siden vervet seg under captein Loderichs kompani. Hvis noen finder ham maa han paagripes." 13 februar året etter står det kort og godt: "Olle Hansen paagripet. Dømt til aa miste sin hals. Andre ligesindede til avskyelig eksempel og eftersyn". Antar han blei halshogd, og kanskje hue satt på en stake til enda mer skrekk og advarsel.

Når jeg spør gamle Rovinger hvor kjeltringene blei hengt hen, så svarer de bare at det var ingen som blei hengt her på Roven. Her var det bare fred og fordragelighet sier de gamle. Men det var nok et galgested i Fet, kanskje ved kjærka et sted. Eller kanskje alle blei hengt i Gansdalen. På Østanestangen, lengst nord på gårdsområdet til Østaneset, på tangen av sørsida av Gansvika ligger den gamle plassen Tangen hvor det i følge bygdeboka fortsatt skal ligge noen fritidshus. Den nørdeste tangen heter Galgetangen! Den ligger altså sør for Brågården. Kanskje sto det en galge her, og kanskje har det en sammenheng med Tjuvholmen som ligger rett utafor. I følge bygdeboka fortelles det fortsatt historier om en tyv som blei hengt på Galgetangen og gravlagt på Tjuvholmen. Det kjennes ikke skriftlig kilder om dette, men det kan ha skjedd før det blei vanlig å skrive ned den slags. Lokalhistorikeren Eilert Gangnæs fra Gansdalen nevnte i 1997 "retterstedet Galgetangen" som lå utfor Gansbruket. Så kanskje dette var det vanlige retterstedet i Fet? Er det noen som kjenner andre steder i Fet med liknende navn? I Oslo er det Galgeberg og på Løken i Høland er det Galgehaugen. Der ligger forresten barneskolen nå.

Grendetreff	9/12 kl. 10.30.
Syklubben	Siste tirsdag i måneden fra kl 12-14.
Seniordans	Hver onsdag kl. 10.30 til 12.30, kontakt Jorunn Emmaus, tlf. 63 88 42 33.
Linedans	Mandager kl. 19 - 21.00, kontaktperson er Jorunn Emmaus tlf. 63 88 42 33.
Grasrotandel	Oppgi vellets org.nr. 971 265 337, og gi din grasrotandel til vellet.
Dugnad	Lyst til å være med og jobbe dugnad på Grendehuset? Ta kontakt med styret.
Utleie	Er du interessert i å leie Grendehuset eller den gamle barneparken (fin til barneselskaper), kontakt Eivind Wahl, tlf. 905 44 296

Saker som ønskes tatt med i Rovenposten sendes til Bente Arnesen, Åserudveien 31, 1900 Fetsund. Tlf. 63 88 04 54 eller 920 85 567. E-post: roving@online.no . Har du spørsmål om Roven eller noe du lurer på, er det bare å ta kontakt med redaktøren. Fristen for å sende inn stoff til neste nummer er Lussenatta som er natt til 13. desember. 13. desember er til minne om Sankta Lucia som ble drept for sin kristne tros skyld rundt år 304. Natt til den 13. desember feirer en i her i Skandinavia også en annen skikkelse enn den italienske helgenen, og dette er nok langt eldre enn kristendommen her til lands. Navnet Lusse er kjent både fra Norge og Sverige og denne natta kalles gjerne Lussenatta eller Lussi langnatt. Fortellingene om henne handler gjerne om at ho med en slags demonliknende skikkelse besøker gårdene og sjekker at alt er klart til jul. Et godt tips for natta er å holde seg innendørs, det er nemlig ikke bare Lusse som er ute og går. Andre steder i landet kunne i tillegg Oskorsreia være ute, og natta var kjent for å være både den lengste, mørkeste og farligste i løpet av vinteren.